

NASTAVNI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO OSJEČKO - BARANJSKE ŽUPANIJE

Služba za javno zdravstvo

Teaching Institute of Public Health for the Osijek-Baranja County

Department of Public Health

31000 Osijek, Drinska 8, Croatia; telefon 031 225 700, telefax 031 206 870; e-mail: nzjz-os@zzjz-osijek.hr

POBAČAJI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA U OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI U 2024. GODINI

ABORTIONS IN HEALTHCARE INSTITUTIONS IN OSIJEK-BARANJA COUNTY IN 2024

Autori:

**Alen Imširović, dr. med. specijalist javnozdravstvene medicine
Ivona Javorović, dr. med. specijalizant javnozdravstvene medicine**

www.zzjz-osijek.hr

Osijek, srpanj 2025. godine

Uvod

Prema Zakonu o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece (NN 18/78., 31/86., 47/89., 88/09; čl. 15., st. 2.) u Republici Hrvatskoj (RH) žena može legalno izvršiti pobačaj bez odobrenja komisije ako se radi o trudnoći koja traje do 10 tjedana. Prema istom Zakonu te na temelju rješenja Ministarstva zdravstva od 1.9.1996. godine prekid trudnoće može se obaviti u samo za to ovlaštenim stacionarnim zdravstvenim ustanovama.

Svaka trudnoća koja ne završi porođajem, u skladu sa zakonskim propisima, prijavljuje se na odgovarajućem obrascu. Prijave svih vrsta pobačaja dostavljaju se u Nacionalni javnozdravstveni informacijski sustav (NAJS) sukladno šifrniku desete revizije Međunarodne klasifikacije bolesti (MKB-10) Svjetske zdravstvene organizacije (SZO). Prilikom analize podataka o vrsti pobačaja treba uzeti u obzir to da u šifrniku MKB-10 za spontane i sve druge pobačaje koji su završili gubitkom ploda nije određena jedinstvena šifra, nego je potrebno zbrojiti podatke za nekoliko šifri MKB-10 (O00, O01, O02 i O03). Osim pobačaja, prijavljuju se i neuspjeli pokušaji pobačaja (O07), kao i komplikacije nakon pobačaja i izvanmaternične i molarne trudnoće (O08).

Obrazac Prijava prekida trudnoće ispunjava se za žene hospitalizirane zbog svake trudnoće završene prekidom do 22 tjedna trudnoće, osim u slučaju medicinski indiciranog prekida trudnoće. Za neizneseno dijete iznad 22 tjedna gestacije ispunjava se obrazac Prijava perinatalne smrti. U trudnoću završenu pobačajem ubraja se: izvanmaternična trudnoća, hidatidozna mola, ostali abnormalni produkti začeca, spontani i legalno inducirani pobačaj.

Od 2022. godine u izvješćima o pobačajima u Osječko-baranjskoj županiji (OBŽ) neki se podaci odnose ne samo na pobačaje prijavljene putem individualnih prijava pobačaja u Bazu podataka o pobačajima unutar NAJS-a, nego uz njih i na pobačaje koji nisu prijavljeni unatoč zakonskoj obvezi, ali su evidentirani u Bazi podataka o hospitalizacijama unutar NAJS-a.

Prema MKB-10 u pobačaje se ubrajaju sljedeće dijagnoze:

O00	Izvanmaternična trudnoća
O00.0	Abdominalna trudnoća
O00.1	Tubarna trudnoća
O00.2	Ovarijalna trudnoća
O00.8	Ostale izvanmaternične trudnoće
O00.9	Izvanmaternična trudnoća, nespecificirana
O01	<i>Mola hydatidosa (hidatidozna mola)</i>
O01.0	Klasična hidatidozna mola
O01.1	Nepotpuna i parcijalna hidatidozna mola
O01.9	Hidatidozna mola, nespecificirana
O02	Ostali abnormalni produkti začeca
O02.0	Odumrlo jajašce i nehidatidozna mola
O02.1	Neostvareni pobačaj (<i>missed abortion</i>) (<i>abortus retentus</i>)
O02.8	Ostali specificirani abnormalni produkti začeca
O02.9	Abnormalni produkt začeca, nespecificiran
O03	Spontani pobačaj
O04	Legalno induciran (medicinski) pobačaj
O05	Ostali pobačaj
O06	Nespecificirani pobačaj

Ukupni pobačaji

Tijekom 2024. godine u zdravstvenim ustanovama na području Osječko-baranjske županije putem individualnih prijava pobačaja u Bazu podataka o pobačajima unutar NAJS-a zabilježeno je 548 pobačaja, što predstavlja porast od 9,6% u odnosu na broj zabilježen prethodne godine (500 pobačaja). Navedenim prijavama pribrojen je još 91 pobačaj koji nije prijavljen unatoč zakonskoj obvezi, ali je evidentiran u Bazi podataka o hospitalizacijama unutar NAJS-a. Ukupan broj pobačaja evidentiranih u OBŽ-u 2024. godine tako je iznosio 639.

U strukturi najzastupljeniji su bili spontani pobačaji (O03.0 – O03.9) kojih je zabilježeno 250 (39,1%). Pobačaja iz kategorije „Ostali pobačaji“ (O00 – O01, O02.0 – O02.9, O05, O06) zabilježeno je 211 ili 33,0% od čega je zabilježeno 165 ostalih abnormalnih produkata začeca (O02.0 – O02.9), 42 izvanmaternične trudnoće (O00 – O00.9) te 4 ostala (O01, O05 i O06) pobačaja. Legalno induciranih pobačaja (O04.0 – O04.9) zabilježeno je 178 ili 27,9% (tablice 1 i 2 te slika 1).

Omjer broja pobačaja prema broju živorođene djece padao je na području Osječko-baranjske županije od 1990. godine kada je iznosio 1,2, da bi se od 1998. stabilizirao na 0,4 koliki je bio i u 2004. godini. U 2005. godini on je po prvi puta iznosio 0,3; od 2014. do 2021. godine iznosio je 0,2, a od 2022. godine ponovno iznosi 0,3. Na 100 poroda 2024. godine na području Osječko-baranjske županije zabilježeno je 8,5 namjernih (legalno induciranih) pobačaja (tablica 1). Većina legalno induciranih pobačaja, njih 146 (82,0%), učinjena je na zahtjev žene; 5 ili 2,8% zbog drugih zakonom utvrđenih razloga, a kod 27 razlog nije poznat.

U Kliničkom bolničkom centru (KBC) Osijek od ukupno 562 pobačaja, najzastupljeniji su bili spontani pobačaji kojih je zabilježeno 222 ili 39,5%. Legalno induciranih pobačaja zabilježeno je 178 ili 31,7%, dok je u kategoriji ostalih pobačaja (O00 – O01, O02.0 – O02.9, O05, O06) zabilježeno 162 ili 28,8% od čega 120 ostalih abnormalnih produkata začeca (O02.0 – O02.9), 38 izvanmaterničnih trudnoća (O00 – O00.9) te 4 ostala (O01, O05 i O06) pobačaja (tablica 2).

U Općoj županijskoj bolnici (OŽB) Našice od ukupno 77 pobačaja, najzastupljenija je bila podskupina ostalih pobačaja (O00 – O01, O02.0 – O02.9, O05, O06) kojih je zabilježeno 49 (63,6%), od čega 45 ostalih abnormalnih produkata začeca (O02.0 – O02.9) i 4 izvanmaternične trudnoće (O00 – O00.9). Spontanih pobačaja zabilježeno je 28, odnosno 36,4% (tablica 2).

Najveći broj žena koje su imale pobačaj 2024. godine u zdravstvenim ustanovama na području Osječko-baranjske županije zabilježen je u dobi 30 – 39 godina (311 ili 48,7%, a od toga 69 legalno induciranih). U dobi 20 – 29 godina zabilježeno je 223 ili 34,9% pobačaja (od toga 67 legalno induciranih), u dobi 40 – 49 godina njih 76 ili 11,9% (od toga 25 legalno induciranih) dok u dobi 50 i više godina pobačaji nisu zabilježeni. Zabilježeno je 29 pobačaja (4,5%) kod žena u dobi do 19 godina starosti (5 u dobi 15 – 16 godina i 24 u dobi 17 – 19 godina; pobačaji nisu zabilježeni kod žena mlađih od 15 godina), a od toga je zabilježeno 17 legalno induciranih (tablica 2 i slika 2).

Od 548 pobačaja zabilježenih individualnim prijavama pobačaja, 233 (42,5%) pobačaja zabilježeno je kod žena koje nisu imale živorođene djece do tada, a 127 (23,2%) kod žena koje su imale jedno živorođeno dijete do tada (tablica 3). 365 (66,6%) pobačaja zabilježeno je kod žena koje nisu imale pobačaja do tada, a 94 (17,2%) kod žena koje su imale jedan pobačaj do tada (tablica 4).

Od 176 legalno induciranih pobačaja zabilježenih individualnim prijavama pobačaja, 60 (34,1%) pobačaja zabilježeno je kod žena koje nisu imale živorođene djece do tada, a 50 (28,4%) kod žena koje su do tada imale dva živorođena djeteta (slika 3). 107 (60,8%) legalno induciranih pobačaja zabilježeno je kod žena koje nisu imale pobačaja do tada, a 29 (16,5%) kod žena koje su imale jedan pobačaj do tada (slika 4).

Pobačaja u zdravstvenim ustanovama OBŽ-a zabilježeno je 8,3% više (prethodne godine 5,0% više) nego pobačaja žena s prebivalištem u OBŽ-u. Legalno induciranih pobačaja u zdravstvenim ustanovama OBŽ-a zabilježeno je 7,3% manje (prethodne godine 5,7% manje) nego legalno induciranih pobačaja žena s prebivalištem u OBŽ-u (tablice 5a i 5b te slika 5).

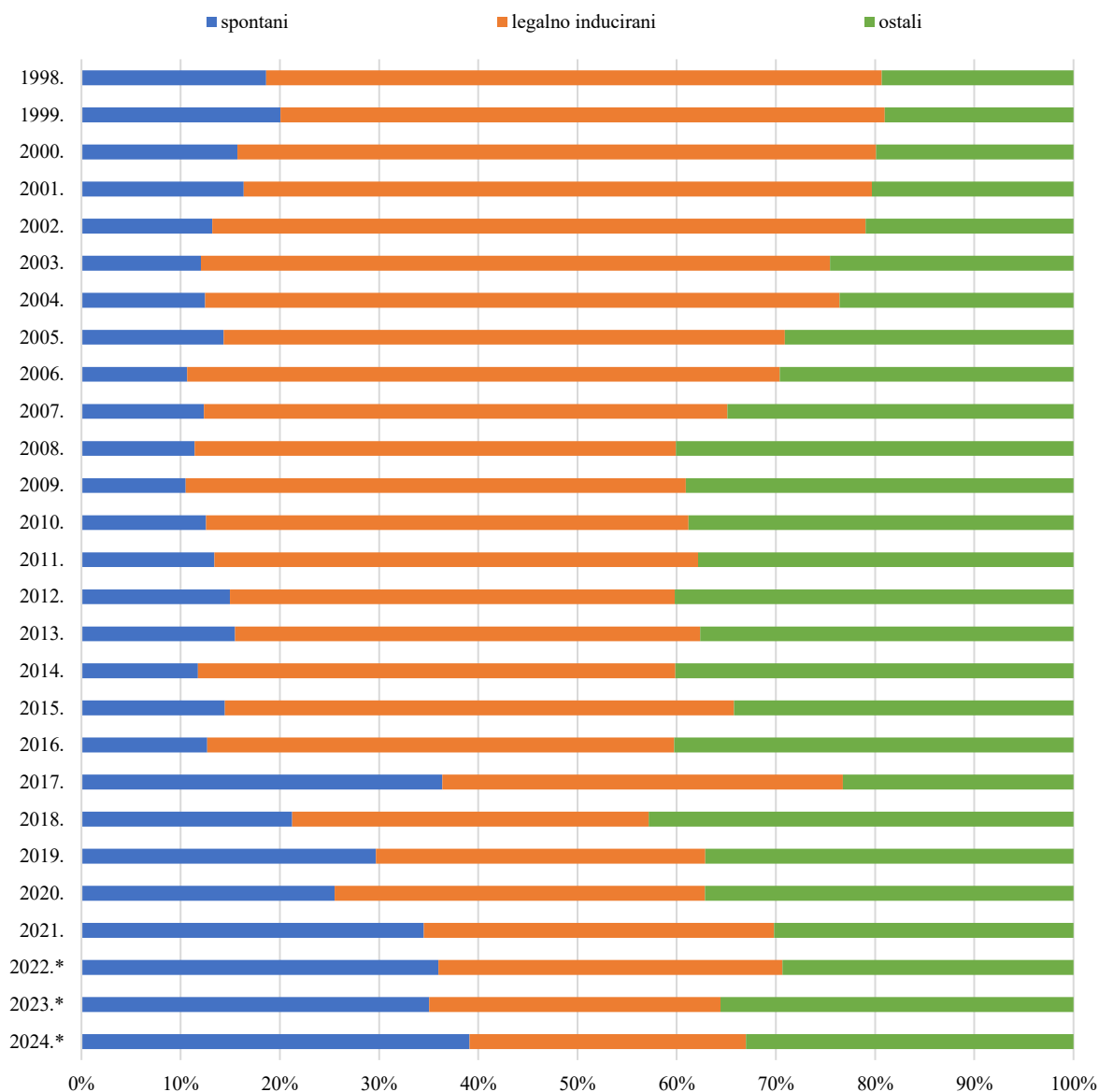
Tablica 1. Porodi, živorođena djeca te pobačaji prema kategorijama, na jedno živorođeno dijete i legalno inducirani na 100 poroda u Osječko-baranjskoj županiji od 1998. do 2024. godine

godina	broj poroda	broj živorođene djece	pobačaji							broj pobačaja na jedno živorođeno dijete	broj legalno induciranih pobačaja na 100 poroda
			spontani		legalno inducirani		ostali		ukupno		
			N	%	N	%	N	%			
1998.	3.681	3.714	293	18,6	977	62,1	304	19,3	1.574	0,4	26,5
1999.	3.575	3.574	310	20,1	942	60,9	294	19,0	1.546	0,4	26,3
2000.	3.435	3.453	214	15,7	876	64,4	271	19,9	1.361	0,4	25,5
2001.	3.225	3.257	209	16,3	810	63,3	260	20,3	1.279	0,4	25,1
2002.	3.131	3.168	156	13,2	780	65,9	248	20,9	1.184	0,4	24,9
2003.	2.920	2.951	130	12,0	685	63,4	265	24,5	1.080	0,4	23,5
2004.	2.944	2.973	137	12,5	702	63,9	259	23,6	1.098	0,4	23,8
2005.	3.194	3.225	141	14,3	556	56,6	286	29,1	983	0,3	17,4
2006.	3.090	3.126	108	10,7	605	59,7	300	29,6	1.013	0,3	19,6
2007.	3.033	3.050	120	12,3	513	52,8	339	34,9	972	0,3	16,9
2008.	3.135	3.167	115	11,4	489	48,5	404	40,1	1.008	0,3	15,6
2009.	3.281	3.317	97	10,5	466	50,4	361	39,1	924	0,3	14,2
2010.	2.982	3.008	114	12,6	441	48,6	352	38,8	907	0,3	14,8
2011.	2.933	2.969	124	13,4	451	48,8	350	37,8	925	0,3	15,4
2012.	2.962	3.009	125	15,0	375	44,9	336	40,2	836	0,3	12,7
2013.	2.839	2.871	114	15,5	345	46,9	277	37,6	736	0,3	12,2
2014.	2.750	2.789	75	11,8	307	48,1	256	40,1	638	0,2	11,2
2015.	2.576	2.611	82	14,5	291	51,3	194	34,2	567	0,2	11,3
2016.	2.428	2.445	67	12,7	249	47,1	213	40,3	529	0,2	10,3
2017.	2.377	2.414	191	36,4	212	40,4	122	23,2	525	0,2	8,9
2018.	2.336	2.375	124	21,2	210	36,0	250	42,8	584	0,2	9,0
2019.	2.274	2.315	160	29,7	179	33,2	200	37,1	539	0,2	7,9
2020.	2.341	2.384	145	25,5	212	37,3	211	37,1	568	0,2	9,1
2021.	2.365	2.420	168	34,5	172	35,3	147	30,2	487	0,2	7,3
2022.*	2.171	2.206	217	36,0	209	34,7	177	29,4	603	0,3	9,6
2023.*	2.164	2.212	198	35,0	166	29,4	201	35,6	565	0,3	7,7
2024.*	2.102	2.138	250	39,1	178	27,9	211	33,0	639	0,3	8,5

Izvor podataka: individualne prijave pobačaja

* pribrojani su i pobačaji evidentirani u Bazi podataka o hospitalizacijama, ali za koje individualne prijave, unatoč zakonskoj obvezi, nisu dostavljene

Slika 1. Pobačaji u Osječko-baranjskoj županiji od 1998. do 2024. godine prema kategorijama

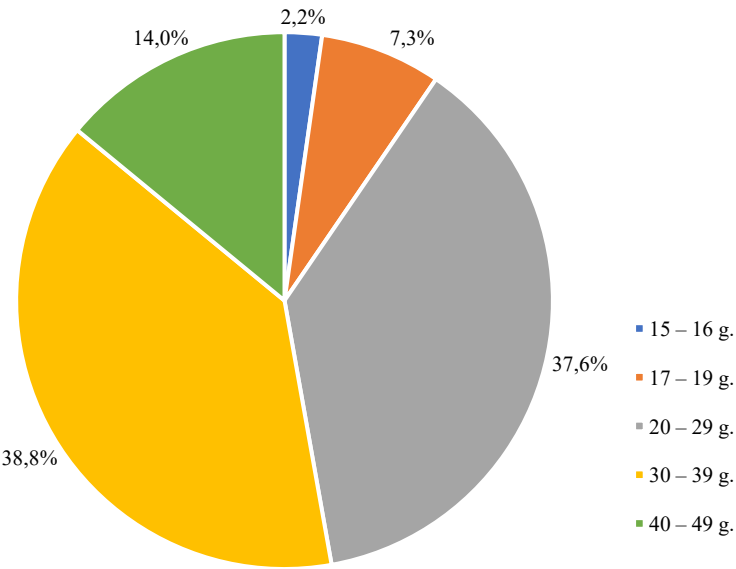
* pribrojani su i pobačaji evidentirani u Bazi podataka o hospitalizacijama, ali za koje individualne prijave, unatoč zakonskoj obvezi, nisu dostavljene

Tablica 2. Pobačaji prema kategorijama i dobnim skupinama žena u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

zdravstvena ustanova	kategorija pobačaja	adolescentice					ostala dob								
		< 15 g.	15 – 16 g.	17 – 19 g.	ukupno		20 – 29 g.	30 – 39 g.	40 – 49 g.	≥ 50 g.	ukupno		ukupno		
					N	%					N	%	N	%	
KBC Osijek	spontani	-	-	5	5	2,3	84	113	20	-	217	97,7	222	39,5	
	legalno inducirani	-	4	13	17	9,6	67	69	25	-	161	90,4	178	31,7	
	ostali	-	1	4	5	3,1	38	95	24	-	157	96,9	162	28,8	
	ukupno	-	5	22	27	4,8	189	277	69	-	535	95,2	562	100,0	
OŽB Našice	spontani	-	-	-	-	-	14	13	1	-	28	100,0	28	36,4	
	legalno inducirani	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	ostali	-	-	2	2	4,1	20	21	6	-	47	95,9	49	63,6	
	ukupno	-	-	4	2	2,6	34	34	7	-	75	97,4	77	100,0	
ukupno	spontani	-	-	5	5	2,0	98	126	21	-	245	98,0	250	39,1	
	legalno inducirani	-	4	13	17	9,6	67	69	25	-	161	90,4	178	27,9	
	ostali	-	1	6	7	3,3	58	116	30	-	204	96,7	211	33,0	
	ukupno	-	5	24	29	4,5	223	311	76	-	610	95,5	639	100,0	

Izvor podataka: individualne prijave pobačaja i pobačaji evidentirani u Bazi podataka o hospitalizacijama, ali za koje individualne prijave, unatoč zakonskoj obvezi, nisu dostavljene

Slika 2. Legalno inducirani pobačaji prema dobi žena u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

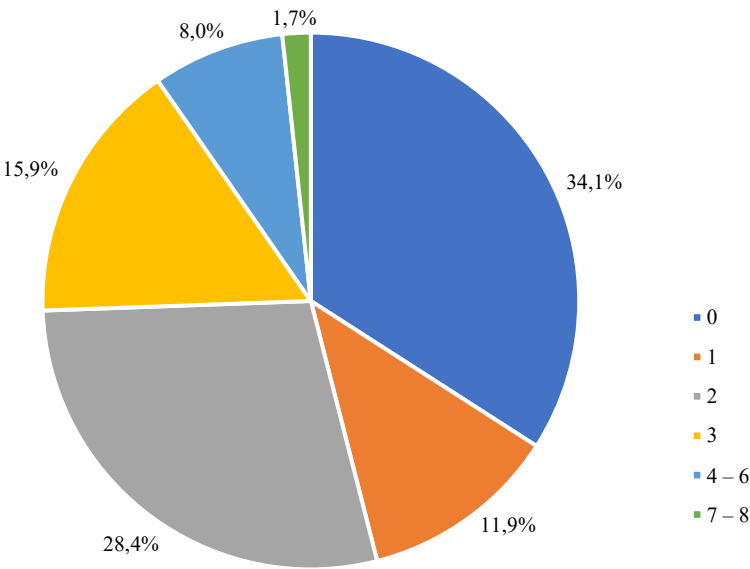

Tablica 3. Pobačaji prema broju ranije živorođene djece u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

zdravstvena ustanova	kategorija pobačaja		broj ranije živorođene djece							ukupno
			0	1	2	3	4 – 6	7 – 8	≥ 9	
KBC Osijek	spontani	N	106	49	24	13	10	1	-	203
		%	52,2	24,1	11,8	6,4	4,9	0,5	-	41,1
	legalno inducirani	N	60	21	50	28	14	3	-	176
		%	34,1	11,9	28,4	15,9	8,0	1,7	-	35,6
	ostali	N	48	41	15	8	3	-	-	115
		%	41,7	35,7	13,0	7,0	2,6	-	-	23,3
	ukupno	N	214	111	89	49	27	4	-	494
		%	43,3	22,5	18,0	9,9	5,5	0,8	-	100,0
OŽB Našice	spontani	N	8	6	1	-	1	-	-	16
		%	50,0	37,5	6,3	-	6,3	-	-	29,6
	legalno inducirani	N	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-
	ostali	N	11	10	15	1	1	-	-	38
		%	28,9	26,3	39,5	2,6	2,6	-	-	70,4
	ukupno	N	19	16	16	1	2	-	-	54
		%	35,2	29,6	29,6	1,9	3,7	-	-	100,0
ukupno	spontani	N	114	55	25	13	11	1	-	219
		%	52,1	25,1	11,4	5,9	5,0	0,5	-	40,0
	legalno inducirani	N	60	21	50	28	14	3	-	176
		%	34,1	11,9	28,4	15,9	8,0	1,7	-	32,1
	ostali	N	59	51	30	9	4	-	-	153
		%	38,6	33,3	19,6	5,9	2,6	-	-	27,9
	ukupno	N	233	127	105	50	29	4	-	548
		%	42,5	23,2	19,2	9,1	5,3	0,7	-	100,0

Izvor podataka: individualne prijave pobačaja

Slika 3. Legalno inducirani pobačaji prema broju ranije živorođene djece u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

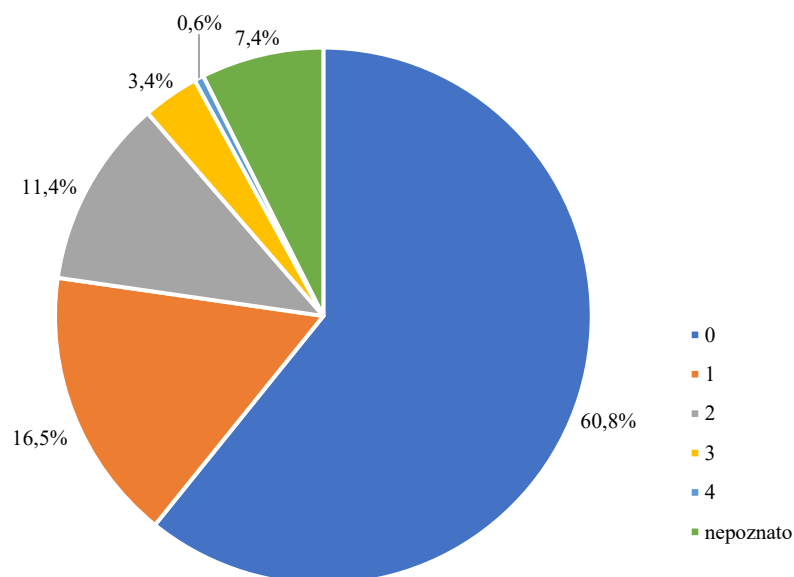

Tablica 4. Pobačaji prema broju ranijih pobačaja u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

zdravstvena ustanova	kategorija pobačaja		broj ranijih pobačaja – ukupno								ukupno
			0	1	2	3	4	5	≥ 6	nepoznato	
KBC Osijek	spontani	N	143	33	11	1	-	1	-	14	203
		%	70,4	16,3	5,4	0,5	-	0,5	-	6,9	41,1
	legalno inducirani	N	107	29	20	6	1	-	-	13	176
		%	60,8	16,5	11,4	3,4	0,6	-	-	7,4	35,6
	ostali	N	80	21	8	1	-	-	-	5	115
		%	69,6	18,3	7,0	0,9	-	-	-	4,3	23,3
	ukupno	N	330	83	39	8	1	1	-	32	494
		%	66,8	16,8	7,9	1,6	0,2	0,2	-	6,5	100,0
OŽB Našice	spontani	N	12	2	1	1	-	-	-	-	16
		%	75,0	12,5	6,3	6,3	-	-	-	-	29,6
	legalno inducirani	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ostali	N	23	9	-	-	1	-	-	5	38
		%	60,5	23,7	-	-	2,6	-	-	13,2	70,4
	ukupno	N	35	11	1	1	1	-	-	5	54
		%	64,8	20,4	1,9	1,9	1,9	-	-	9,3	100,0
ukupno	spontani	N	155	35	12	2	-	1	-	14	219
		%	70,8	16,0	5,5	0,9	-	0,5	-	6,4	40,0
	legalno inducirani	N	107	29	20	6	1	-	-	13	176
		%	60,8	16,5	11,4	3,4	0,6	-	-	7,4	32,1
	ostali	N	103	30	8	1	1	-	-	10	153
		%	67,3	19,6	5,2	0,7	0,7	-	-	6,5	27,9
	ukupno	N	365	94	40	9	2	1	-	37	548
		%	66,6	17,2	7,3	1,6	0,4	0,2	-	6,8	100,0

Izvor podataka: individualne prijave pobačaja

Slika 4. Legalno inducirani pobačaji prema broju ranijih pobačaja u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

Tablica 5.a Pobačaji prema mjestu prebivališta žena i kategoriji pobačaja u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

mjesto prebivališta	spontani		legalno inducirani		ostali		ukupno	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Osječko-baranjska županija	199	79,6	153	86,0	169	80,1	521	81,5
ostale županije	51	20,4	25	14,0	42	19,9	118	18,5
ostale države	-	-	-	-	-	-	-	-
ukupno	250	100,0	178	100,0	211	100,0	639	100,0

Izvor podataka: individualne prijave pobačaja i pobačaji evidentirani u Bazi podataka o hospitalizacijama, ali za koje individualne prijave, unatoč zakonskoj obvezi, nisu dostavljene

Tablica 5.b Pobačaji žena s prebivalištem u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini prema zdravstvenoj ustanovi u kojoj je izvršen pobačaj i kategoriji pobačaja

zdravstvena ustanova	spontani		legalno inducirani		ostali		ukupno	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Klinički bolnički centar Osijek	182	87,9	153	79,7	130	68,1	465	78,8
Opća županijska bolnica Našice	17	8,2	-	-	39	20,4	56	9,5
ostale zdravstvene ustanove	8	3,9	39	20,3	22	11,5	69	11,7
ukupno	207	100,0	192	100,0	191	100,0	590	100,0

Izvor podataka: individualne prijave pobačaja i pobačaji evidentirani u Bazi podataka o hospitalizacijama, ali za koje individualne prijave, unatoč zakonskoj obvezi, nisu dostavljene

Slika 5. Pobačaji u zdravstvenim ustanovama u Osječko-baranjskoj županiji i pobačaji žena s prebivalištem u Osječko-baranjskoj županiji prema MKB-10 u 2024. godini

